

Opgave 4

Leergeld betalen

Het hoger onderwijs in een land wordt grotendeels betaald uit algemene middelen, aangevuld door particuliere bijdragen in de vorm van collegegelden of schoolgelden. Beleidsontwikkelaars in de sector onderwijs denken al langere tijd na over een verhoging van het particuliere aandeel in de financiering van studiekosten. De inzet van publieke middelen voor hoger onderwijs komt steeds meer onder druk te staan, terwijl de toenemende internationale concurrentie vraagt om een versterking van de kenniseconomie.

De minister van Onderwijs doet een voorstel voor een nieuw stelsel van studiefinanciering, waarbij de studenten een groter deel van de kosten van een studie in het hoger onderwijs zelf gaan betalen. Dit 'sociaal leenstelsel' moet het, in dit land geldende, studiebeursstelsel vervangen. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste kenmerken van beide stelsels weergegeven.

studiebeursstelsel	sociaal leenstelsel
basisbeurs: een bedrag onafhankelijk van de hoogte van het inkomen van de ouders	géén overdracht van de overheid in de vorm van basisbeurs of aanvullende beurs
aanvullende beurs: <ul style="list-style-type: none"> – alleen voor studenten waarvan de ouders een laag inkomen hebben – het bedrag is hoger naarmate het inkomen van de ouders lager is 	rentedragende lening: <ul style="list-style-type: none"> – te gebruiken voor alle studiekosten (inclusief collegegeld/schoolgeld) en kosten van levensonderhoud – de rente bevat een risico-opslag (solidariteitspremie) waarmee de overheid de 'tekorten' dekt die kunnen ontstaan als studenten de lening niet (volledig) kunnen terugbetalen
rentedragende lening: niet verplicht en na afloop van de studie binnen 15 jaar terug te betalen	
basisbeurs en aanvullende beurs hoeven niet terugbetaald te worden, mits er voldoende studieresultaten worden behaald	afgestudeerden betalen na afronding van hun studie de lening alleen terug indien ze beschikken over voldoende primair inkomen

In de maatschappelijke discussie die volgt op het voorstel van de minister komen onder andere de volgende aspecten aan bod.

- gevolgen voor de toegankelijkheid van hoger onderwijs
- gevolgen voor het overheidstekort
- gevolgen voor de efficiëntie in het hoger onderwijs
- gevolgen voor de markt voor hoog geschoolde arbeid

Van de kant van de studentenvakbonden komt er kritiek op het voorstel van de minister. Zij vrezen dat kinderen van ouders met een laag inkomen minder vaak zullen kiezen voor een opleiding in het hoger onderwijs.

- 8p 14 Schrijf een advies als bijdrage aan deze discussie, waarin je de keuze van de minister voor een sociaal leenstelsel verdedigt en tevens reageert op het standpunt van de studentenvakbonden.
- Beschrijf een argument dat de minister kan gebruiken om te kiezen voor het sociaal leenstelsel in plaats van het studiebeursstelsel. Maak daarbij gebruik van één van de vier aspecten.
  - Beschrijf een argument dat de studentenvakbonden kunnen gebruiken om hun kritiek te onderbouwen. Maak daarbij gebruik van één van de vier aspecten.
  - Beschrijf twee **tegen**argumenten die de minister kan gebruiken om zijn voorstel te verdedigen tegen de kritiek van de studentenvakbonden. Maak daarbij gebruik van één van de vier aspecten óf van een kenmerk van het sociaal leenstelsel.

Aanwijzingen:

- *De onderdelen van het advies moeten logisch op elkaar aansluiten.*
- *Gebruik voor het advies 150 woorden. Een afwijking van 30 woorden is toegestaan.*